

de meeste composieten bestuift hij zich zelf. Het zou trouwens ondoenlijk zijn al die bloempjes te bezoeken. Op één hoofdje staan tientallen bloempjes.

Paardebloemen zijn er ook niet om te tellen, maar om naar te kijken en nog eens te kijken. En als hun pluizebollen rijp zijn stijgen ze op eigen gelegenheid op, aan eigen parachuteutjes zwerfend zwermen ze uit waar hun vriend de wind ze brengt. Tot slot, door mist of regen zwaar geworden zetten ze zich ergens in de grond vast om daar het volgend jaar een dochterfiliaal te openen. Een gele instuif voor de toekomst!

De toekomst van de koolzaaddracht

door P.C. Muntjewerf

Koolzaad is een uitstekende drachtplant in het voorjaar. Voor onze bijen is plaatsing bij het koolzaad vaak goed voor de ontwikkeling. Het is verbazend hoe snel de volken in sterkte toenemen als het weer maar enigszins redelijk is. Ook wat de honingopbrengst betreft, kunnen andere gewassen daar meestal niet tegen op. Over de smaak van de honing wordt door de consument heel verschillend geoordeeld. Al met al vormt koolzaad voor vele imkers een aantrekkelijke, zo niet onmisbare dracht.

Het is daarom verontrustend dat het areaal in de Flevopolders geleidelijk afneemt en over enkele jaren van weinig of geen betekenis meer zal zijn. Een paar cijfers: In 1986 werd nog 4300 ha. ingezaaid, in 1988 nog maar 2800 ha. In 1990 en 1991 daalde het areaal verder tot respectievelijk 2500 en 2200 ha. en in 1992 zal er nog maar 1600 ha. beschikbaar zijn. De Flevopolder zal zijn aantrekkelijkheid voor de imker daarmee verloren hebben. Is er een alternatief? Hoe staat het met het koolzaad elders in Nederland.

Door vruchtwisselingseisen en het EG-kwaliteits- en

Areaal koolzaad	1990	1991
Groningen	4961 ha	3816 ha
Friesland	399 ha	407 ha
Drente	250 ha	291 ha
IJsselmeerpolders	2572 ha	2245 ha
Overig Nederland	233 ha	316 ha
Totaal	8415 ha	7075 ha

prijnsbeleid is het gewas voor de Nederlandse intensieve akkerbouw niet aantrekkelijk. De meer extensieve akkerbouw, te vinden in de noordelijke provincies heeft het grootste aandeel in de verbouw van koolzaad, zoals de cijfers in bovenstaande tabel laten zien. Het Hoofdprodukschap voor Akkerbouwprodukten verwacht dat dit jaar het areaal met 15-20% zal afnemen t.o.v. 1991.

Imkers zullen zich dus terdege moeten beraden hoe zij het beperkte areaal zo optimaal kunnen benutten en welke alternatieven er zijn. Enerzijds zal dit het fruit zijn, goed voor ruim 20.000 ha. Anderzijds kan het koolzaad in Duitsland wellicht mogelijkheden bieden. De reiscommissies zullen zich ernstig over deze mogelijkheden moeten beraden. Landelijk overleg en enige coördinatie zal daarbij ongetwijfeld geboden zijn.

Cursussen 1992

door G.J.J. Luttikhuis, *Commissie Onderwijs VBBN*
Blijkens diverse reacties die bij ons binnenkomen, zijn er nog al eens problemen bij het organiseren van cursussen bijenteelt.

De commissie Onderwijs stelt er prijs op te weten - welke cursus doorgaat, wie de cursus geeft, wat de kosten zijn

- welke cursus NIET doorgaat en waarom deze geen doorgang vindt.

Gaarne antwoord van hen die de cursus organiseren vóór 1 mei aan het VBN-secretariaat te Wageningen

Fa. H.T. van Dam & Zn.

ALLES VOOR DE BIJENTEELT

WAS- EN HONINGHANDEL

HET EUROPESE INKOOP-

CENTRUM VOOR IMKERS

Wij kunnen U alles leveren voor de moderne bijenteelt.

Kunstraat, bijenwoningen en onderdelen uit eigen werkplaatsen. Door de steeds grotere importen bij ons lagere prijzen. Ook komen wij weer op de te houden bijenmarkten

8411 XR Jubbega Friesland - P.W. Jansenweg 35-37

telefoon 05165-1382 - telefax 05156-1839